

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Ülevaade kutsehariduse katkestamisest 2005-2017

Ingrid Jaggo

Ülevaade kutsehariduse katkestamisest 2005-2017

Autor: Ingrid Jaggo

Viitamine: Jaggo, I. (2019). Ülevaade kutsehariduse katkestamisest 2005-2017. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.

Haridus- ja Teadusministeerium

Munga 18, Tartu 50088, Eesti

E-post: hm@hm.ee

© autor ning Haridus- ja Teadusministeerium, 2019

Tellija ja väljaandja: Haridus- ja Teadusministeerium

Keeleline toimetamine: Inga Kukk / Haridus- ja Teadusministeerium

Kujundus: Kadi Serbak / Haridus- ja Teadusministeerium

Sisukord

Sissejuhatus ja analüüsi metoodika	4
Peamised trendid ja järeldused	6
Ülevaade kutseharidusest	7
Katkestamise ja väljalangemise näitajad	9
Katkestamine ja väljalangemine õppeasutuste lõikes	9
Millistes õppeasutustes on kõige rohkem katkestajaid?	11
Millistes õppeasutustes on kõige rohkem väljalangejaid?	12
Millistes õppeasutustes on kõige vähem katkestajaid?	13
Millistes õppeasutustes on kõige vähem väljalangejaid?	14
Katkestamise põhjused	15
Katkestamine õppesuundade lõikes	17
Ärinduse ja halduse õppesuund	18
IKT õppesuund	18
Metsanduse õppesuund	18
Tehnikaalade õppesuund	19
Tootmise ja töötlemise õppesuund	19
Sugu, õppekeel, erivajadus, vanus	20
Eelnev ja järgnev haridus	23
Madala haridustasemega õppijad	25
Põhiharidusega õppijad	26
Keskharidusega õppijad	28
Kõrgharidusega õppijad	29
Haridustaseme muutus	30
Kutsekeskhariduse õppekavadele vastuvõetud	32
Üldkeskhariduse katkestajad kutsekeskhariduses	34
Keskhariduse omandamine	36
Katkestajate jätkamine	38
Kasutatud kirjandus	40
Lisad	41
Lisa 1. Katkestamise põhjused	41

Sissejuhatus ja analüüsi metoodika

Katkestamine on üks tulemusnäitaja, mille abil seiratakse õppeasutuste panust strateegiliste eesmärkide saavutamisse ja mida arvutatakse nii kooli, valdkonna kui ka riigi tasandil. Tulemusnäitajad avalikustatakse Haridussilmas, kasutatakse poliitikakujundamises, rahastamismudelites ja poliitikate elluviimise aruandluses.

Madala haridustasemega inimeste osakaalu vähendamiseks on äärmiselt oluline katkestamist seirata, saada aru selle põhjustest ja katkestamist vähendada. Katkestamise kohta on viimastel aastatel tehtud mitu uuringut, näiteks 2018. aastal Poliitikauuringute Keskuse Praxis poolt teostatud uuring „Eesti kutseõppeasutuste tugisüsteemide analüüs: olukorra kaardistus, võimalused ja väljakutsed tugisüsteemi rakendamisel katkestamise ennetusmeetmena“ (Haaristo ja Kirss 2018), kus öeldakse, et haridusest väljalangevuse vähendamine on väljakutse pea kogu Euroopas, sest ilma keskhariduse või kutsealase kvalifikatsioonita inimestel, eriti just noortel, on suur risk jääda töötuse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse lõksu. Sarnaselt teiste riikidega on madala haridustasemega mitteõppivate noorte arvu vähendamine oluline väljakutse ja eesmärk ka Eestis. Elukestva õppe strateegias on seatud siht langetada see osakaal aastaks 2020 alla 9%.

Aune Valk on oma analüüsis „Madala haridustasemega noored“ (2016) rõhutanud, et iga õpitud aasta tähendab paremaid oskusi, paremat majanduslikku toimetulekut, paremat tervist ja suuremat usaldust inimeste vahel ja ühiskonnas laiemalt. Haritumad inimesed on aktiivsemad kodanikud, osalevad enam vabatahtlikus töös ja elukestvas õppes.

Seetõttu on katkestamine olnud Haridus-ja Teadusministeeriumis pidevalt vaatluse all.

2018. aastast on uuendatud kutsehariduse katkestamise mõõtmise metoodikat. Välja on töötatud uus näitaja „Väljalangevus kutsekeskhariduses 1. aastal, %“. Selles analüüsis uuritakse ka näitajat „Väljalangevus kutsehariduses, %“, kus sarnaselt katkestamise näitajaga on vaatluse all kõik kutseharidusõppe õpilased.

Käesolevas ülevaates on esitatud uue metoodika alusel arvutatud näitajad eri tunnuste lõikes, et anda näitajate kohta detailset infot.

Uus katkestamise mõõtmise metoodika:

- Peamine erinevus võrreldes senise metoodikaga on, et alates 2018 ei loeta katkestajaks õpilast, kes on jätkanud samas koolis õpinguid teises õppekavarühmas või kes on surnud või välismaale läinud (katkestamise põhjuseks oli kas „Eestist lahkumise tõttu“ või „Omal soovil – välismaale õppima suundumine“).
- Uue metoodikaga suurendasime isikute hulka, kelle seisundit järgmise aasta 10. novembril vaatame. Selleks on 10. novembri seisuga õppijatele lisatud aasta jooksul õppima asunud ja enne seda kuupäeva juba lõpetanud või katkestanud õppurid. Õppurite valimi laiendamine on tingitud asjaolust, et kasvanud on vastuvõtt aasta jooksul – varem jäid arvestusest välja

pärast 10. novembrit õppima asunud, kes jõudsid lõpetada lühikese õppekava või siis katkestasid. Uue metoodika järgi vaadatakse vastuvõetuid eelmise aasta 11. novembrist.

- Varem jäid katkestajate hulgast välja need, kes katkestasid 1. oktoobrist 10. novembrini, uus metoodika võtab arvesse ka need katkestamised.

Väljalangevuse arvutamine:

- Väljalangenuteks loetakse õpingud katkestanud õpilased, kes ei ole aasta jooksul jätkanud õpinguid tasemehariduses. Arvestuse aluseks võetakse 10. novembril õppinud ja vaadatakse nende staatust järgmise õppeaasta 10. novembril. Eraldi uuritakse vastuvõtu aastal väljalangejaid.

Näiteks 2017. aasta 1. aasta väljalangejateks loeme neid, kes on asunud õppima 1. kursusele 11.11.2016–10.11.2017, õppisid 10.11.2017, aga ei õppinud 10.11.2018 üld-, kutse- ega kõrghariduses ega olnud selleks kuupäevaks ka ühtegi tasemeõppe õppekava lõpetanud. Uus näitaja „Väljalangevus kutsekeskhariduses 1. aastal, %“ on võrreldav üldhariduse tulemusnäitajaga „Õppetööst väljalangenute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes 1. aastal, %“.

- Andmete allikas on Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS), kus on aastast 2005 olemas kõik andmed õppimiste, katkestamiste ja lõpetamiste kohta Eesti üld-, kutse- ja kõrgharidusõppes. Isikul on läbi kõigi nende haridustasemete sama kood, mille järgi on võimalik haridustasemeid siduda.
- Iga õppekava, millel õpitakse, kuulub ühte õppekavarühma, mis omakorda kuulub õppesuunda, mis on osa ühest õppevaldkonnast. 2016. aastast alates kasutatakse uut liigitust ISCED F2013. Kõik vanad õppekavad on samuti klassifitseeritud uue ISCEDi järgi.

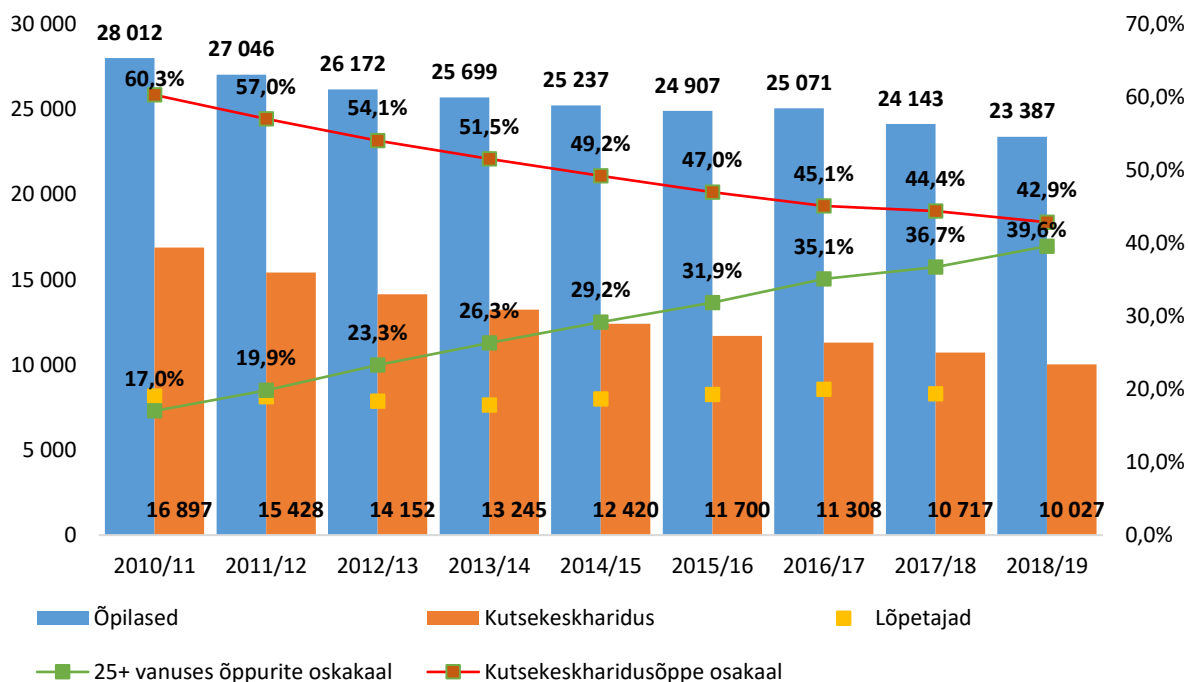
Aastatel 2013–2014 viidi ellu kutsehariduse korralduse ja õppekavade reform. Seoses kutsehariduse reformiga on õppijad alates õppeaastast 2014/15 liikunud vanadelt kutseõppeliikidelt uutele, kvalifikatsiooniraamistikuga seotud kutseõppeliikidele. Selles ülevaates on eraldi vaadeldud ainult kutsekeskharidust, mida reform liigitamise mõttes ei mõjutanud.

Peamised trendid ja järeldused

- Kutsehariduse õppijate arv kahaneb, sealhulgas kahaneb ka kutsekeskhariduse õppijate arv. Katkestajate osakaal ei ole viimase viie aastaga eriti muutnud, püsides 20% juures. Kutsekeskharidusest väljalangejate osakaal on püsinud 12% lähedal.
- Tõusnud on vanemaealiste õpilaste, sealhulgas kõrgharidusega õppijate osakaal, mis on tõusnud 5%-lt 10%-le.
- Kõige suurema katkestajate osakaaluga on kalanduse (aga seal on väga väike õpilaste arv), äriduse ja halduse, IKT, metsanduse ja tehnikaalade õppesuund.
- Kutsekeskharidusse vastuvõetutest ligi 10% on üldkeskhariduse katkestanud. Viimastel aastatel on selliste vastuvõetute hulk küll kahanenud.
- Samal õppeaastal jätkab pea pool kutsekeskharidusse vastuvõetutest, kes oma eriala katkestasid. Ligi veerand läheb üldharidusse.
- Ligi 70% kutsekeskharidusse vastuvõetutest on 10 aastal jooksul keskhariduse omandanud. Need, kes tulid kutseharidusse üldhariduse katkestamise järel, jõuavad keskhariduseni veidi enam kui need, kes tulevad otse, aga erinevus ei ole kuigi suur.
- Enamik neist, kes pärast kutsehariduses õppimist omandasid ka kõrghariduse, tegid seda samas koolis (Lääne-Viru Rakenduskõrgkool, Tallinna Majanduskool, Eesti Hotelli- ja Turismikõrgkool).
- Vanuserümade lõikes katkestavad kõige enam 25–29 aastased, alla 19-aastased katkestavad kõige vähem.
- Katkestajad jõuavad kõrgema haridustasemeni palju väiksema tõenäosega. Kooli poolelijättnud inimene jääbki madala haridusega, 1–2 aasta pärast uuesti tulijaid ja edukalt lõpetajaid on väga vähe.

Ülevaade kutseharidusest

Kutseõppes õppijate arv on viimasel kümnendil märkimisväärselt langenud. Sel perioodil on oluliselt suurenenud 25-aastaste ning vanemate õppijate osakaal, samal ajal on langenud kutsekeskhariduse omandajate osakaal (joonis 1).

Joonis 1. Kutseõppe trendid alates 2010/11. õppeaastast

Allikas: EHIS

Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkondade 2018. a arengukavade täitmise analüüsis¹ on kutsehariduse kohta esile toodud:

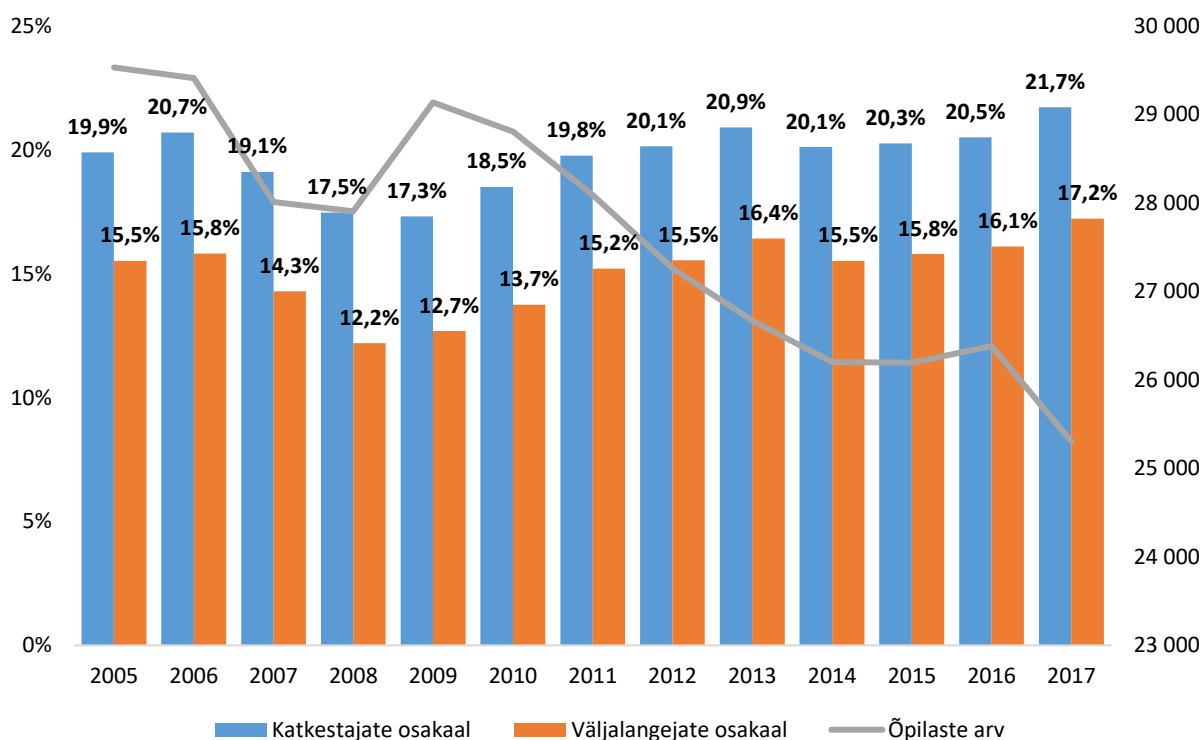
- Täiskasvanute huvi kutsehariduse omandamise vastu kasvab iga aastaga, kuid noorte hulgas ei ole suudetud populaarsust kasvatada. Kasvanud tööturunõudlus peegeldub kutseõppe lõpetanute kiiresti kasvavas palgas.
- Kohe pärast põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamist kutseõppesse suundunute osas pole olulist positiivset nihet toimunud. Osa põhikooli- ja gümnaasiumilõpetajaid teeb valiku kutseõppe kasuks hiljem, aasta või rohkem pärast lõpetamist, nii jõuab kolme aasta jooksul pärast põhikooli lõpetamist kutseõppesse 37–38% noortest.
- 8. ja 11. klassi õpilaste seas läbiviidud küsitluse tulemused näitasid, et õpilaste teadlikkus kutseõppe võimalustest on vähene ning teavitustöö kutseõppe võimalustest ja eelistest ei jõua noorteni. Ligi poolte üldhariduskooli õpetajate ja lapsevanemate hinnangul ei ole õpilased põhikooli lõpus valmis konkreetset erialavalikut tegema.

¹ Kättesaadav: https://www.hm.ee/sites/default/files/tulemusvaldkonnad_2018_koond_loplik.pdf

- Täiskasvanud õppijate arv ületas 9000 õpilase piiri ning nende osakaal kõigist kutseõppe õpilastest on kasvanud 40%-ni, samas on kuni 19-aastaste õpilaste osakaal langenud 45%-ni.
- Kutseõppes õppijate heaolu ja õpetajate tööga rahulolu on väga kõrge.
- Õpingute katkestamist ei ole suudetud vähendada. Ehkki õpingute katkestamine 1. õppeaastal on kõrge, jätkab suur osa kutsekeskharidusõppe katkestajatest oma õpinguid ega lange haridussüsteemist välja.
- Kutseõppe lõpetajate arv on püsinud stabiilne eelkõige tänu õppimisvõimaluste laienemisele lühematel õppekavadel. Töökohapõhise õppe lõpetanud õpilaste osakaal on kasvanud 12%-ni kõigist lõpetajatest.
- Kutsekoolide lõpetanute palgakasv, mis on võrreldes kõrgharidusega kiirem, näitab tööturu kasvavat nõudlust oskustöötajate järele.

Katkestamise ja väljalangemise näitajad

Kui 2005–2008 katkestajate ja väljalangejate osakaal kahanes, siis sealt edasi on see tõusnud (joonis 2). Analüüsis püütakse selgitada, millistest koolidest, valdkondadest, vanuse- või õppetaseme õpilaste hulgast on kõige enam katkestajad ning mis on katkestamise põhjused. Vaadeldakse ka seda, milline on õppijate edasine käekäik: kui paljude haridustase on tõusnud, s.t kui paljud on jõudnud kesk- või kõrghariduse lõpetamiseni.

Joonis 2. Kutsehariduse õpilaste arv, katkestajate ja väljalangejate osakaal 2005–2017

Allikas: EHIS

Kooliti on katkestamine ja väljalangemine üldjuhul sarnased, s.t nendes koolides, kus on suur katkestajate osakaal, on ka suur väljalangejate arv. Edasises analüüsis on täpsemalt vaadatud mõningaid erisusi.

Katkestamine ja väljalangemine õppeasutuste lõikes

Analüüsi selles osas vaadeldakse aastate 2013–2017 keskmist õpilaste arvu, katkestamist ja väljalangemist.

Andmetes on arvestatud kõikide koolidega, mis antud aastal on tegutsenud. Graafikutel ja tabelites on näidatud õpilaste arvud ja keskmised osakaalud Eestis kõikide nende koolide kohta. Eraldi vaadeldakse aga ainult neid õppeasutusi, milles võeti õpilasi vastu 2018/19. õppeaastal. Ühinenud koole vaadatakse mitte eraldi, vaid nagu oleks nende õppijad algusest peale õppinud

ühes koolis. Näiteks Narva Kutseõppekeskuses, Sillamäe Kutsekoolis ja Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses õppinuid arvestatakse analüüsis Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse õpilastena.

Tabel 1. Katkestajate ja väljalangejate osakaal 2013–2017

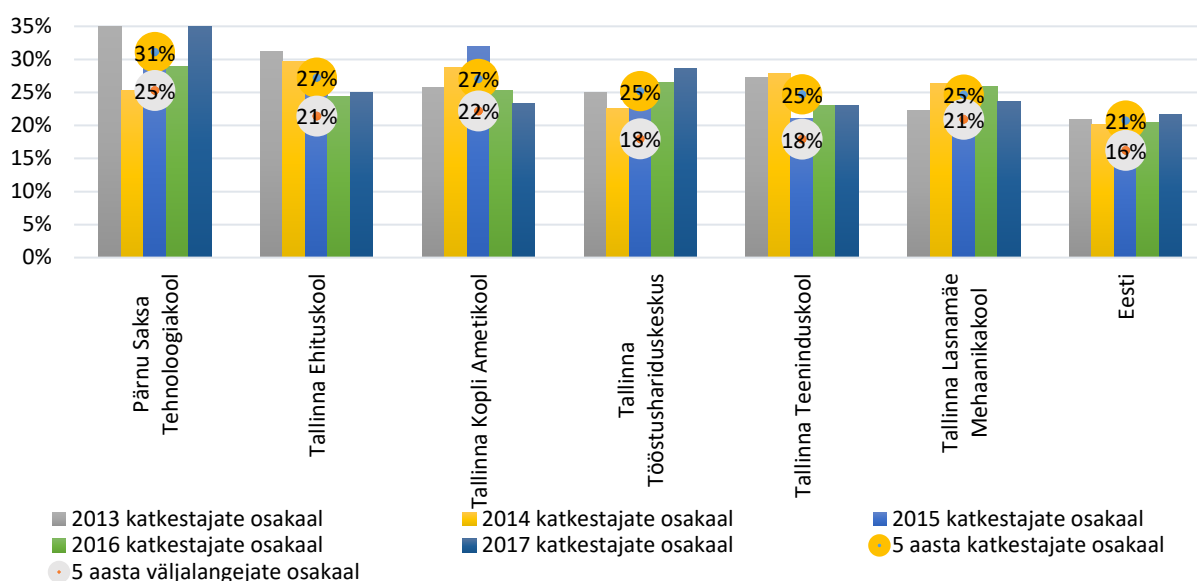
Õppeasutus	Õpilaste arv kokku 5 aastat	5 aasta katkestajate osakaal	5 aasta väljalangejate osakaal	2017 katkestajate osakaal	2017 väljalangejate osakaal
Tartu Kutsehariduskeskus	16 143	18%	14%	19%	15%
Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	14 890	20%	17%	20%	18%
Tallinna Tööstushariduskeskus	11 830	25%	18%	29%	21%
Tallinna Polütehnikum	7 022	23%	16%	25%	17%
Tallinna Majanduskool	6 668	24%	20%	28%	25%
Pärnumaa Kutsehariduskeskus	6 625	19%	15%	20%	15%
Järvamaa Kutsehariduskeskus	5 479	22%	18%	18%	15%
Tallinna Teeninduskool	4 853	25%	18%	23%	17%
Viljandi Kutseõppekeskus	4 481	20%	16%	26%	23%
Kuressaare Ametikool	4 400	19%	15%	22%	17%
Rakvere Ametikool	4 099	17%	13%	15%	12%
Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool	4 018	25%	21%	24%	20%
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	3 993	13%	10%	14%	11%
Haapsalu Kutsehariduskeskus	3 941	20%	17%	21%	17%
Räpina Aianduskool	3 443	18%	15%	18%	15%
Tallinna Ehituskool	2 936	27%	21%	25%	21%
Kehtna Kutsehariduskeskus	2 612	22%	16%	25%	21%
Valgamaa Kutseõppekeskus	2 437	18%	15%	17%	15%
Võrumaa Kutsehariduskeskus	2 375	20%	16%	25%	20%
Luuu Metsanduskool	2 208	23%	20%	23%	20%
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	1 622	17%	14%	21%	15%
Eesti Merekoool	1 352	24%	17%	26%	20%
Sisekaitseakadeemia	1 316	10%	9%	9%	7%
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	1 182	10%	8%	9%	8%
Tallinna Kopli Ametikool	1 173	27%	22%	23%	20%
Tartu Kunstikool	1 075	14%	11%	18%	13%
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	1 002	18%	7%	20%	7%
Eesti Massaaži- ja Teraapiakool	974	22%	19%	19%	17%
Hiumaa Ametikool	814	20%	18%	14%	12%
Pärnu Saksa Tehnoloogiakool	689	31%	25%	35%	25%
Heino Elleri Muusikakool	680	10%	2%	11%	1%
Tartu Tervishoiu Kõrgkool	569	18%	13%	18%	14%
Eesti Esimene Erakosmeetikakool	535	14%	12%	22%	17%
Kaitseväge Akadeemia	333	5%	5%	7%	7%
Juuksurite Erakool "Maridel"	307	16%	15%	10%	9%
Tallinna Balletikool	152	7%	2%	7%	4%
Eesti kokku		21%	16%	22%	17%

Allikas: EHIS

Tabelis 2 on esitatud kõik 36 kooli, kus võeti õpilasi vastu kutseõppe tasemel õppeaastal 2018/19. Lisaks saab alates 2018/19. õppeaastast õppida ka Eesti Lennuakadeemias, mida aga selles ülevaates veel ei ole.

Millistes õppeasutustes on kõige rohkem katkestajaid?

Viie aasta jooksul on katkestamine pea pidevalt kasvanud Viljandi Kutseõppekeskuses, Tallinna Tööstushariduskeskuses, aga ka Tartu Kunstikoolis (2017. aastal oli seal katkestajad juba üle 18%). Joonisel 3 on esitatud koolid, kus on katkestajaid kõige enam.

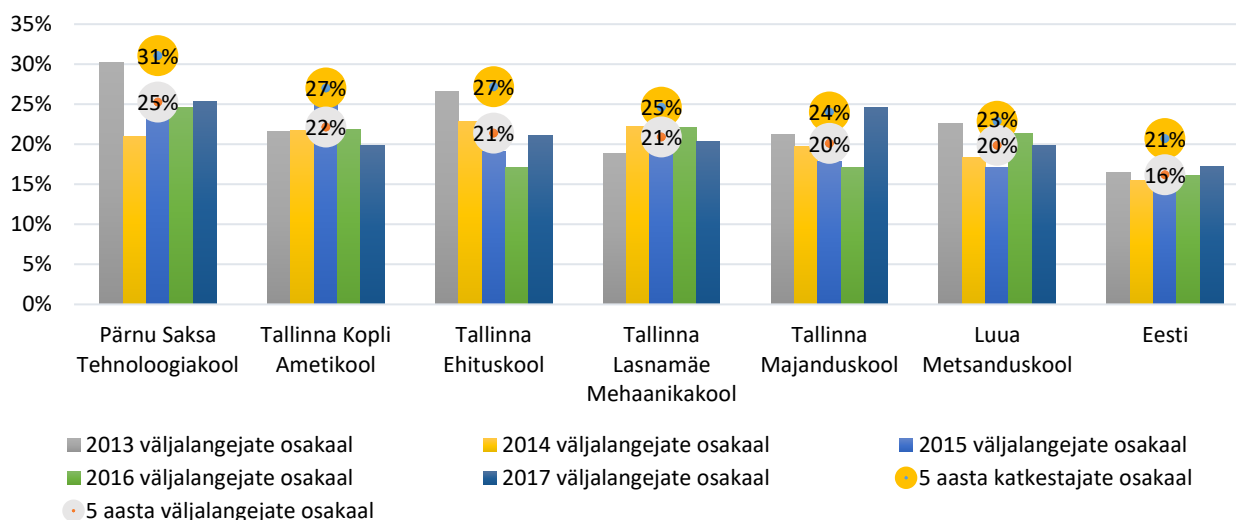
Joonis 3. Kõige suurema katkestajate osakaaluga koolid ja Eesti keskmine aastatel 2013-2017

Allikas: EHIS

Positiivsena võib esile tõsta Hiiumaa Ametikooli, kus katkestamine on pidevalt langenud ja jõudnud 2017. aastal vaid 14%-ni. Samuti on viimastel aastatel langenud katkestamine Järvamaa Kutsehariduskeskuses ja Tallinna Kopli Ametikoolis. Langusest hoolimata, on Tallinna Kopli Ametikooli katkestamise näitajad siiski kõrged (joonis 3). Eestis keskmiselt ei ole katkestamine nende aastate jooksul oluliselt muutunud, vaid on jäänud 21% lähedale.

Millistes õppeasutustes on kõige rohkem väljalangejaid?

Eestis tervikuna on viimastel aastatel väljalangejate osakaal kasvanud. Enamasti on need koolid, kus on kõrge katkestajate osakaal, ka suure väljalangevusega (joonis 4). Tallinna Tööstushariduskeskuses on väljalangejate osakaal veidi väiksem (18% viie aasta jooksul) kui teistes kõrge katkestamise osakaaluga koolides.

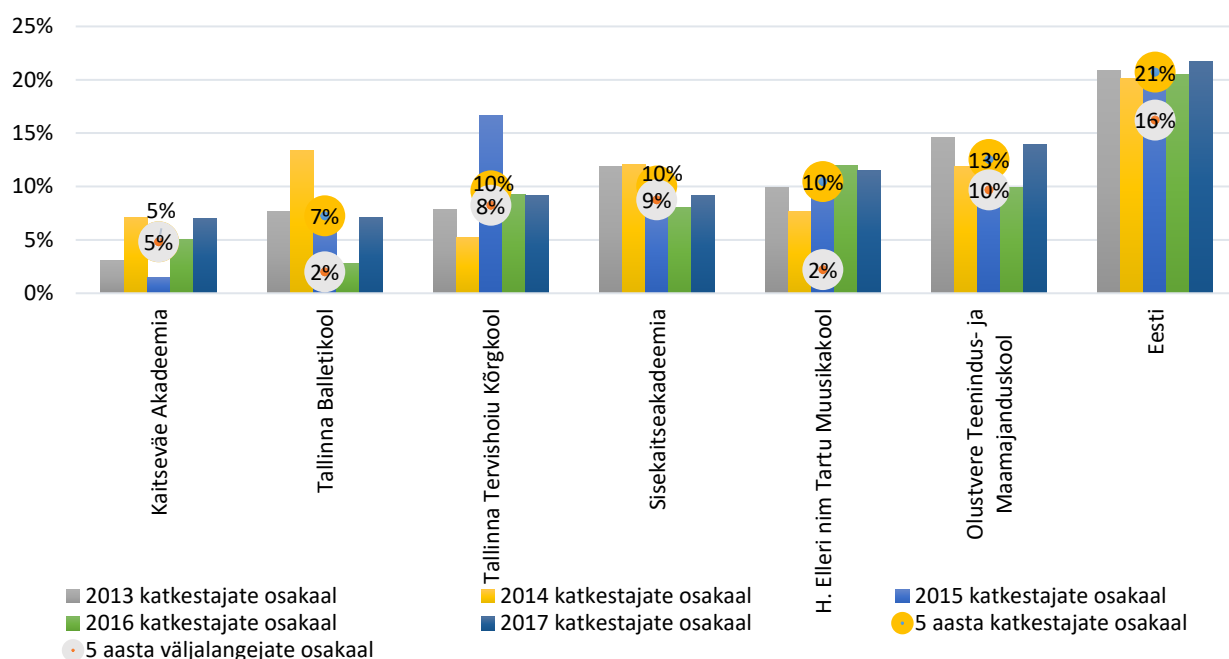
Joonis 4. Kõige suurema väljalangejate osakaaluga õppeasutused ja Eesti keskmine, kõik õppeliigid

Allikas: EHIS

Lähemalt uuritakse väljalangejaid selle ülevaate kutsekeskhariduse osas, sest just seda õpilaste gruppi on eriti oluline haridussüsteemis hoida. 2017. aastal ei olnud 175 selle kooli 616 katkestajast väljalangejad: 2018. aasta 10. novembriks oli viis inimest lõpetanud mõne teise kutse- või kõrgkooli, 28 õppis kõrghariduses, 60 üldhariduses ja 82 mõnes teises kutseõppeasutuses.

Millistes õppeasutustes on kõige vähem katkestajaid?

Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis on katkestajate osakaal olnud üks madalamaid, 2015. aastal oli see veidi suurem, kuid katkestamise põhjuseid ei saa andmetest välja lugeda (31 katkestajast 10 lahkusid omal soovil muudel põhjustel, 10 õppevõlgnevuste tõttu ning 10 puhul on põhjuseks märgitud õppetööle mitteilmumine (augusti lõpus sisse astunud käisid siiski mitu kuud koolis enne kui nad katkestajateks märgiti), üks katkestaja lahkus eriala sobimatuse tõttu.

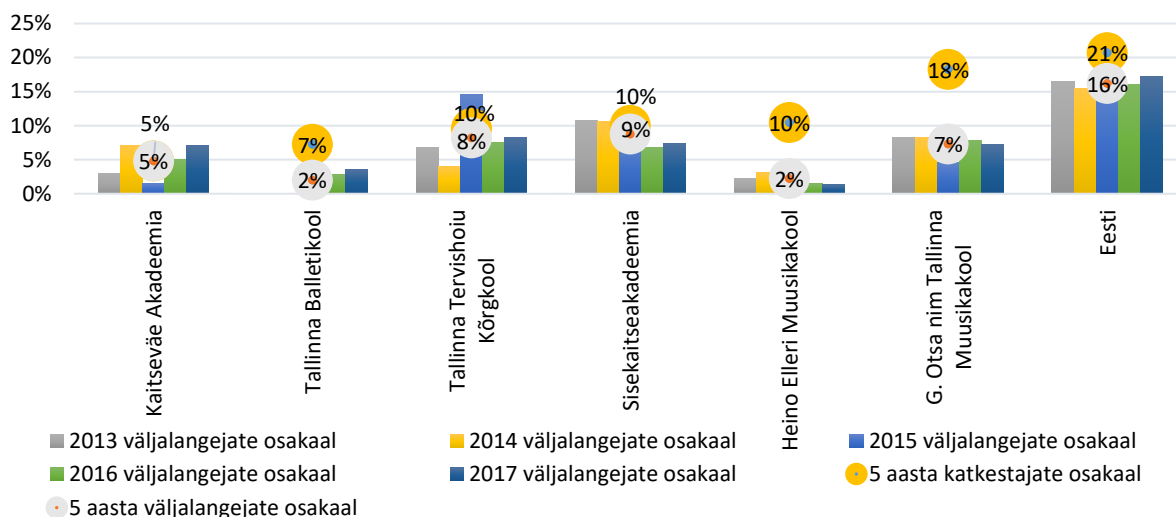
Joonis 5. Kõige väiksema katkestajate osakaaluga õppeasutused ja Eesti keskmine

Allikas: EHS

Väga vähe on katkestamist Kaitseväe Akadeemias ja Sisekaitseakadeemias, Heino Elleri Muusikakoolis, Tallinna Balletikoolis, aga ka Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis on katkestamisi vähem (13%) kui Eestis keskmiselt.

Millistes õppeasutustes on kõige vähem väljalangejaid?

Suhteliselt suure katkestajate osakaaluga G. Otsa nim Tallinna Muusikakoolis (20% lähedal) on väljalangevus olnud väga madal, viie aasta jooksul keskmiselt 7%. 2017. aastal 39 katkestajast (11 neist kutsekeskhariduse õppekavadel) 19 õppis järgmisel aastal kõrghariduses (9 juhul Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias) ning viis jätkasid üldhariduses ja üks lõpetas gümnaasiumi. Ka 35 lõpetanust 16 läks edasi õppima Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiasse. Tõenäoliselt õpitakse selles koolis suures osas ettevalmistusena kõrgkooli minekuks või siis üldhariduskooli kõrvalt muusikahariduse omandamiseks.

Joonis 6. Kõige väiksema väljalangejate osakaaluga õppeasutused ja Eesti keskmine

Allikas: EHIS

Samal ajal Heino Elleri Muusikakooli 23 lõpetajast läks Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiasse viis inimest. Heino Elleri Muusikakooli 17 katkestanust ainult üks õppis edasi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, kuus mõnes Tartu kõrgkoolis või kutsekoolis, kolm G. Otsa nim Tallinna Muusikakoolis ja viis jätkas üldharidusõpinguid.

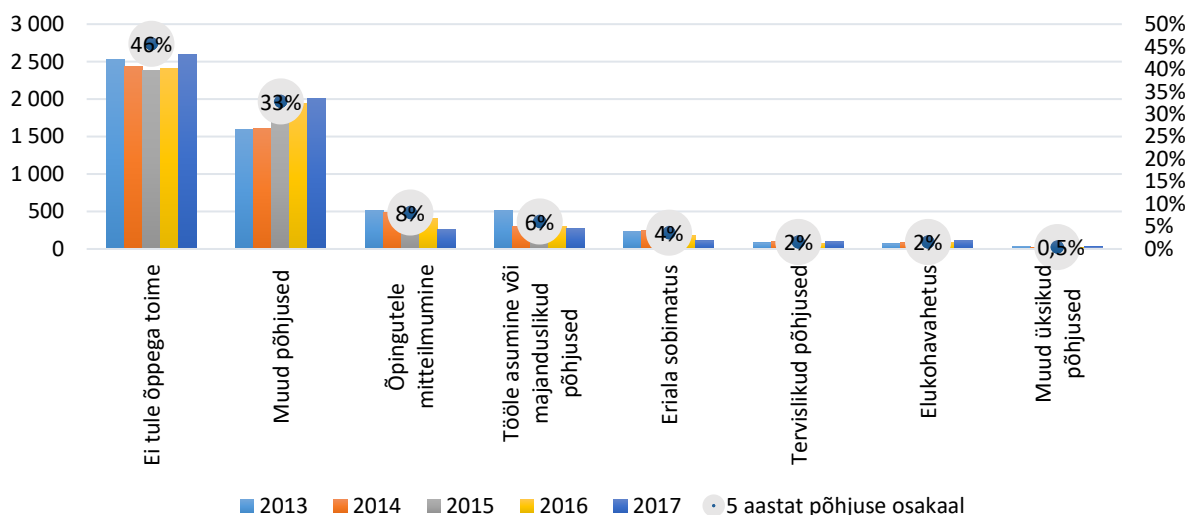
Katkestamise põhjused

13 aasta jooksul katkestati õpinguid pea 85 000 korral. Koolid on saanud valida EHISes olevast klassifikaatorist ligi 30 põhjuse vahel. Põhjus on subjektiivne ning põhineb tihti sellel, mida õpilane ütleb või ei ütle. Paljudel juhtudel ei saa kool õpilasega enam ühendust.

Siin ei analüüsita nende isikute koolist lahkumise põhjuseid, keda ei loeta katkestajateks. Välja jäävad seega 13 aasta jooksul:

- välismaale suundunud 562 õpilast
- 154 isikut, kes on aasta jooksul rahvastikuregistri andmetel surnud (kuigi kool on märkinud nad katkestajaks)
- 83 õppimissündmust, mille andmed on kool hiljem EHISest kustutanud
- 4725 õppimissündmust, mis on olnud lühemad kui 31 päeva
- 111 õppimissündmust, mis on üle viidud kutsehariduse tasemelt kõrghariduse tasemele

Järgnevalt vaadeldakse viie aasta (2013–2017) katkestamise põhjuseid. Analüüsis on sarnased põhjused grupeeritud kaheksasse gruppi (vt lisa 1).

Joonis 7. Katkestamise põhjused 5 aasta jooksul (2013-2017)

Allikas: EHIS

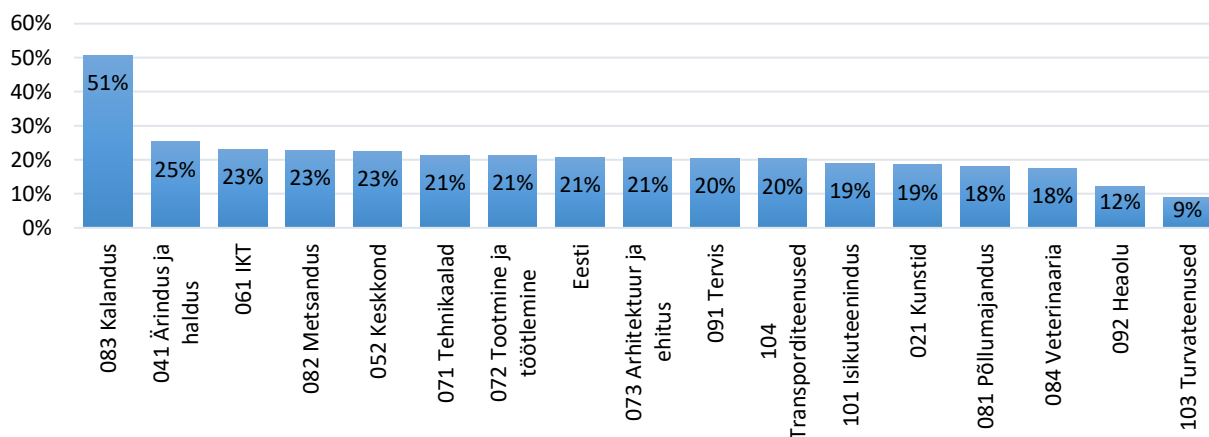
Ligi pooled katkestavad põhjusel: „Ei tule õppega toime“, mis on kooli poolt märgitav üsna objektiivne põhjus. Sellel põhjusega on viimastel aastatel ka järjest enam katkestajaid. Koolidest on see põhjus katkestamisel sagedamini märgitud Eesti Merekoolis (68%) ja Kehtna Kutsehariduskeskuses (67%). Suur ja kasvav grupp on ka „Muud põhjused“, aga selle tegeliku sisu kohta ei saa paraku rohkem midagi öelda. Seda kasutavad eriti palju Juuksurite Erakool "Maridel" (94%), aga ka Kaitseväe Akadeemia. Katkestamine tööle asumise tõttu on viimastel aastatel jäänud samaks, samuti tervislikud ning elukohavahetusest tingitud põhjused. Vähenenud on eriala sobimatus katkestamise põhjusena ja õpingutele mitteilmumine (viimase võiks samuti liigitada muude põhjuste alla, sest tegelikku katkestamise põhjust pole võimalik

öelda). Eriala sobimatus on oluline katkestamise põhjus Tallinna Balletikoolis, Eesti Merekoolis ja Tartu Kutsehariduskeskuses. Tundub, et Tartu Kutsehariduskeskuses tehakse katkestajatega palju tööd, sest selles koolis on esitatud erinevaid põhjuseid, mitte ei ole piirdutud muude põhjuste märkimisega. Tervislikud põhjused on olulised Kaitseväe Akadeemias ja Sisekaitseakadeemias (vastavalt 6% ja 9%). Tööle asumine on 12% juhtudest olnud katkestamise põhjuseks Tartu Kutsehariduskeskuses (2% oli lisaks märgitud halba majanduslikku toimetulekut). Elukohavahetus on Heino Elleri Muusikakoolis katkestamise põhjuseks 24% juhtudel. Õpingutele mitteilmumine moodustab üle 20% põhjustest G. Otsa nim Tallinna Muusikakoolis, Räpina Aianduskoolis, Tallinna Kopli Ametikoolis ja Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis. Tegu on suhteliselt sisutu põhjusega, sest ei ole teada, mis oli õppima mitte tulemise tegelik põhjus.

Õppesuunati on katkestamise põhjused üsna sarnased, enamasti on põhjuseks õppetööga mittetoimetulek. Eriti suur on selle põhjuse osakaal metsanduse ja kalanduse õppesuundades (vastavalt 65% ja 83%). Silma torkab keskkonna ja põllumajanduse õppesuundades õppetööle mitteilmunute kõrge osakaal (üle 20%), kõrge on selle põhjuse osakaal ka kunstide õppesuunas. Eriala sobimatus on veidi sagedasem katkestamise põhjus keskkonna ja isikuteeninduse õppesuundades.

Katkestamine õppesuundade lõikes

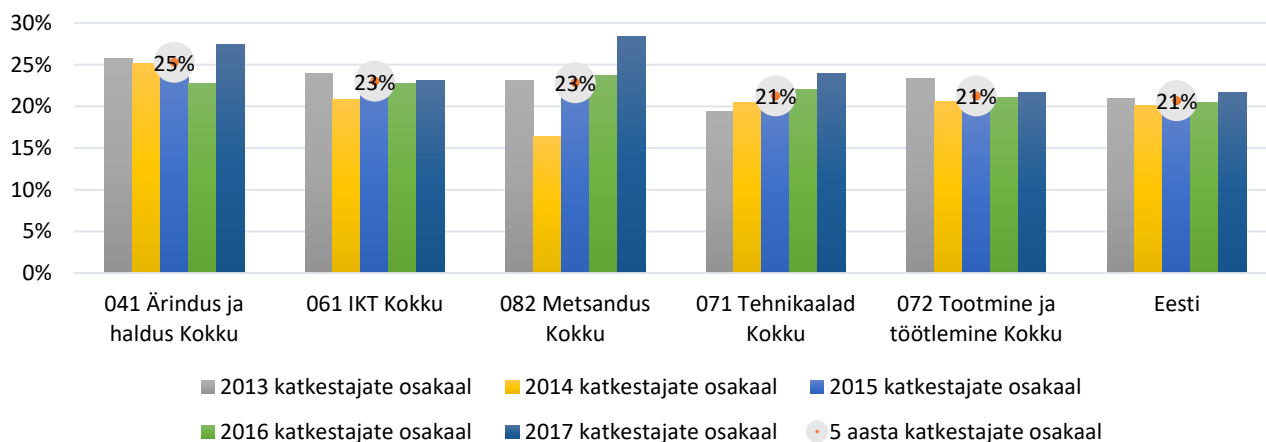
Selles osas uuritakse, kas on õppimise valdkondi, kus katkestamine on suurem, ning milline on katkestamine õppesuuna sees – millised on õppekavarühmad või õppeasutused, kus katkestamine on kõige suurem.

Joonis 8. Katkestajate osakaal viie aasta jooksul (2013–2017) õppesuundade lõikes ja Eesti keskmine

Allikas: EHIS

Vaatame täpsemalt viit suurema katkestamise osakaaluga õppekavarühma, kus on rohkem õpilasi (jätame vaatluse alt välja kalanduse ja keskkonna õppesuunad, kus õppijate arv on väga väike).

Joonis 9. Kõige suurema katkestajate osakaaluga õppesuunad ja Eesti keskmine 2013–2017

Allikas: EHIS

Metsanduses, tehnikaaladel ning tootmises ja töötlemises on katkestajate arv viimastel aastatel kasvanud.

Ärinduse ja halduse õppesuund

Tabel 2. Ärinduse ja halduse õppesuund

Õppekavarühm	Õpilaste arv 2013-2017	Katkestajate osakaal 2013-2017
0413 Juhtimine ja haldus	3 413	31,10%
0416 Hulgi- ja jaekaubandus	3 147	28,40%
0412 Rahandus, pangandus ja kindlustus	202	24,30%
0415 Sekretäri- ja kontoritöö	2 312	23,90%
0414 Turundus ja reklaam	1 343	22,10%
0411 Majandusarvestus ja maksundus	4 204	20,60%
0417 Tööoskused	308	17,90%

Allikas: EHIS

Kõige kõrgem, ligi 30% on katkestamise määr juhtimise ja halduse ning hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühmas (edaspidi ÕKR). Nendes ÕKRdes on ka õpilaste arv suur (viie aasta jooksul mõlemas üle 3000 õpilase). Kooliti suurt erinevust ei ole, kõikides koolides on katkestamine sage. Palju on õpilasi ka majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR-s, aga seal on katkestamine 20% lähedal, viimastel aastatel küll tõusmas. Selle ÕKR kaks suurema õpilaste arvuga kooli on Tartu Kutsehariduskeskus, kus katkestamine on keskmisest madalam (13,9% 5 aastaga), ja Tallinna Majanduskool. Samas kõige suurema õppijate arvuga Tallinna Majanduskoolis on katkestamine üle 20% ning on aasta-aastalt kasvanud.

Põhjusteks märgitakse selles õppesuunas nagu ka üldiselt „Ei tule õppega toime“ (49%) ja „Muud põhjused“ (35%).

IKT õppesuund

Õpilased on enamasti kahes ÕKR-s (arvutikasutuse ÕKR-s 2017. aastal enam õpilasi polnud). Tarkvara ja rakenduste arenduse ning analüüsi ÕKR-s on katkestamine veidi kõrgem (27,9%) kui andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKR-s (21,3%), kuid on viimastel aastatel veidi langenud.

Põhjused samad: „Ei tule õppega toime“ (48%) ja „Muud põhjused“ (35%). „Eriala sobimatus“ on märgitud 4%.

Metsanduse õppesuund

Selles õppesuunas ongi ainult üks ÕKR. Koole on seal olnud kolm, 2017. aastaks on Hiiumaal see õpe lõppenud.

Metsanduses on õppega mittetoimetulemise põhjuse osakaal väga kõrge – 65%, eriti halb on olukord Pärnumaa Kutsehariduskeskuses, kus see on märgitud 80% katkestamise põhjustest.

Pärnu Kutsehariduskeskuse tulemused on palju halvemad kui Luua Metsanduskooli omad, kuid ka Luual katkestamine kasvab.

Tehnikaalade õppesuund

Tabel 3. Tehnikaalade õppesuund

Õppekavarühm	Õpilaste arv 2013-2017	Katkestajate osakaal 2013-2017
0715 Mehaanika ja metallitöö	6 017	24%
0713 Elektrienergia ja energeetika	3 438	23,8%
0716 Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	11 461	20,3%
0714 Elektroonika ja automaatika	5 830	19,2%
0711 Keemiatehnoloogia ja -protsessid	625	17,8%

Allikas: EHIS

Mehaanikas ja metallitöös on katkestamine kõige kõrgem ja see on igal aastal kasvanud, olles 2017. aastal juba 28,4%. Tallinna Tööstushariduskeskuses kasvab katkestamine pidevalt nii mehaanika ja metallitöö ÕKRs, olles 2017. aastal juba üle 50% kui ka mootorliikurite, laevanduse ja lennundustehnika ÕKRs (32,4% 2017. aastal). Suur katkestamine on nendes ÕKRs olnud ka Tallinna Lasnamäe Mehaanikakoolis. Elektroonika ja automaatika ÕKRs on kõige suurem katkestamine olnud Võrumaa Kutsehariduskeskuses, aga viimastel aastatel on katkestajate osakaal väga suur ka Tartu Kutsehariduskeskuses. Elektrienergia ja energeetika ÕKRs on suurimad katkestajate osakaalud Tallinna Ehituskoolis ja Pärnu Saksa Tehnoloogiakoolis (2017. aastal katkestas seal 40%). Selles õppesuunas on kaks ÕKR ka Eesti Merekoolis ning mõlemas on katkestamine väga kõrge.

Tootmise ja töötlemise õppesuund

Tabel 4. Tootmise ja töötlemise õppesuund

Õppekavarühm	Õpilaste arv 2013-2017	Katkestajate osakaal 2013-2017
0722 Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast ja puit)	4029	23,5%
0724 Kaevandamine ja rikastamine	398	22,4%
0723 Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	2 875	22,3%
0721 Toiduainete töötlemine	4 313	18,3%

Allikas: EHIS

Materjalide töötlemise (klaas, paber, plast ja puit) ÕKRs on kõige suurem katkestajate osakaal viie aasta jooksul olnud Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses – 41,1%. 2017. aastal 31-st

puidupingioperaatorist (3. tase) katkestas 21. Samuti on kõrge katkestajate osakaal Tallinna Ehituskoolis.

Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemise ÕKRs on kõige halvem olukord Kuressaare Ametikoolis, kus viie aasta jooksul on katkestanud 26%, sh 2017. aastal üle 50% (õpilaste arv on alla 20). Kõige rohkem õpilasi on selles ÕKRs Tallinna Tööstushariduskeskus, kus katkestamine on 23% lähedal.

Selles õppesuunas on keskmisest veidi rohkem (9%) põhjusena märgitud „Õppetööle mitteilmumine“.

Sugu, õppekeel, erivajadus, vanus

Selles alapeatükis vaadeldakse, kas katkestamises on erinevusi seoses soo, erineva õppekeele või õppija erivajadusega.

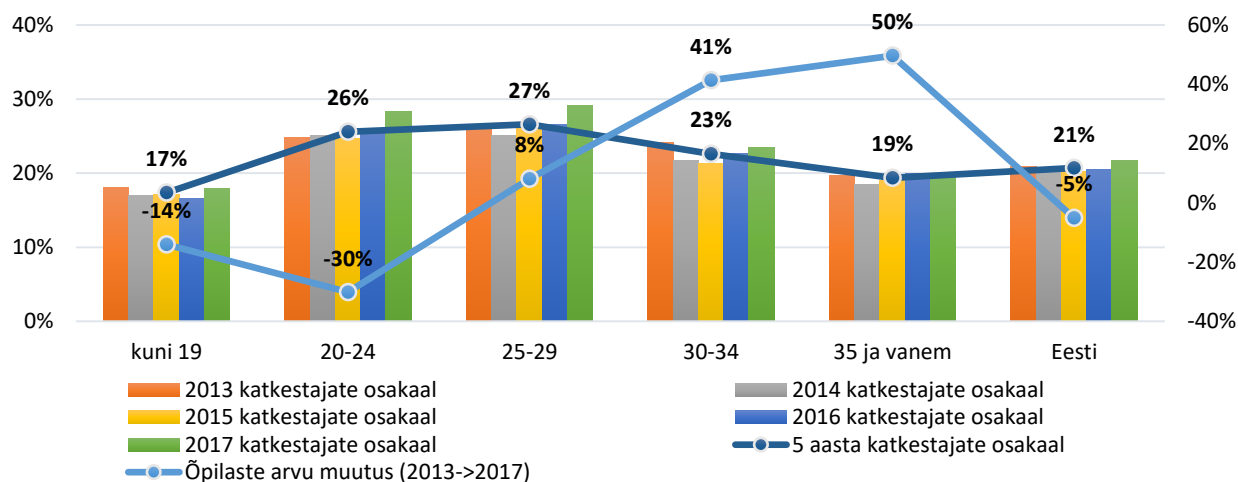
Tabel 5. Katkestajate ja väljalangejate osakaal 2013–2017. aastatel õppekeele, soo ja erivajaduse lõikes

Õppekeel	Õpilaste arv kokku	Õppijate osakaal	Katkestajate osakaal	Väljalangejate osakaal
eesti	102 317	78%	20%	16%
vene	28 277	22%	22%	18%
inglise	97	0%	27%	24%
läti	67	0%	21%	21%
Sugu	Õpilaste arv kokku	Õppijate osakaal	Katkestajate osakaal	Väljalangejate osakaal
mees	69 977	54%	22%	17%
naine	60 781	46%	19%	15%
Erivajadus	Õpilaste arv kokku	Õppijate osakaal	Katkestajate osakaal	Väljalangejate osakaal
ei	126 034	96%	21%	16%
jah	4 724	4%	20%	16%

Allikas: EHIS

Selgub, et suuri erinevusi nende gruppide vahel ei ole. Inglise ja läti keeles on õppetöö toimunud ainult Valga Kutseõppekeskuses. Vene keeles õppijad katkestavad veidi enam kui eesti keeles õppijad, samuti katkestavad veidi rohkem mehed. Sarnane on ka väljalangejate näitaja. Erivajadusega õpilased katkestavad isegi veidi vähem kui erivajaduseta inimesed.

Kutsehariduses on muutunud vanusegruppide esindatus – üha rohkem õpib vanemaid inimesi ja noorte hulk on kahanenud.

Joonis 10. Katkestamine vanuserühmade lõikes 2013–2017

Allikas: EHIS

Ilmneb, et kõige nooremas vanuserühmas, kus õpilaste arv langeb, on katkestamine kõige madalam kogu viieaastase perioodi jooksul. Selles vanuserühmas õpib 2017. aastal 45% kõigist kutseõppuritest, enamasti kutsekeskhariduse tasemel. 20–24 aastaste õppijate osakaal on kõige enam langenud ja nende katkestamine on sarnane veidi vanematega, kelle osakaal on aga tõusnud. Mõlemas vanusegrupis on katkestamine väga kõrge. Kõige enam on õppijate osakaal kasvanud 30-aastaste ja vanemate arvelt, kes moodustavad 2017. aastal juba 27% kutseõppuritest (2013. aastal 17%). Vanemates vanusegruppides on katkestajate osakaal veidi madalam kui 20–29 aastaste hulgas. Tõenäoliselt tulevad 30-aastased ja vanemad inimesed teadlikult õppima eriala, mis neid väga huvitab või mida on tööl tarvis. Katkestatakse aga ehk lihtsamalt, sest õpitakse mitte esimest, vaid tihti teist või kolmandat eriala, seega ei ole kutseõppe lõpetamine nii oluline. Samuti on töö ja pere kõrvalt keeruline koolis käia. Seda tõlgendust toetab katkestamise põhjuste osakaal eri vanusegruppides.

Tabel 6. Katkestamise põhjused vanuserühmade lõikes (2013–2017)

Katkestamise põhjused	kuni 19	20–24	25–29	30–34	35 ja vanem	Kokku
Ei tule õppega toime	38%	51%	52%	51%	47%	46%
Elukohavahetus	3%	1%	0%	1%	0%	2%
Eriala sobimatus	7%	2%	1%	2%	1%	4%
Muud põhjused	37%	27%	31%	32%	33%	33%
Muud üksikud põhjused	1%	0%	0%	0%	1%	0%
Tervislikud põhjused	2%	1%	1%	1%	3%	2%
Tööle asumine või majanduslikud põhjused	7%	7%	5%	4%	4%	6%
Õpingutele mitteilmumine	6%	9%	9%	9%	10%	8%

Allikas: EHIS

Kuni 19-aastased katkestavad teistest veidi enam eriala sobimatuse tõttu (7%), 30-aastaste ja vanemate puhul on see väiksema osakaaluga. Vanemate inimeste puhul on enim katkestatud õpingutele mitteilmumise ja tervislike põhjuste tõttu. Alla 25-aastaste hulgas on teistest rohkem tööle asumise või majanduslike probleemide tõttu katkestajaid.

Eelnev ja järgnev haridus

Kutseharidus annab ühelt poolt teadmised ja oskused tööturul hakkama saamiseks, teisalt aga ka võimaluse saada keskharidus ja soovi korral jätkata kõrghariduses või kutseõppe tasemel, kus eelduseks on keskharidus. Inimese õpitee võib olla väga sakiline – doktorikraadi omaja võib jätkata õpinguid kutsehariduse madalamal tasemel, sest teda huvitab see eriala. Selliste õppijate katkestamine ei ole riigi mõistes väga suur kahju. Pigem on kõige suurem mure madala haridustasemega inimeste pärast.

Selles ülevaates uuritakse põhjalikumalt aastatel 2012–2017 õppinuid, kelle haridus sisseastumise hetkel oli teada. Vaadeldakse, milline oli nende eelnev haridus ning kui paljude 2012. aastal õppinute haridustase on kuue aastaga tõusnud.

Metoodika:

Eelneva hariduse määramiseks saame kasutada EHISes olevaid lõpetamiste andmeid. Enamasti on olemas lõpetamised aastast 2005, aga on ka mõned varasemad lõpetamised.

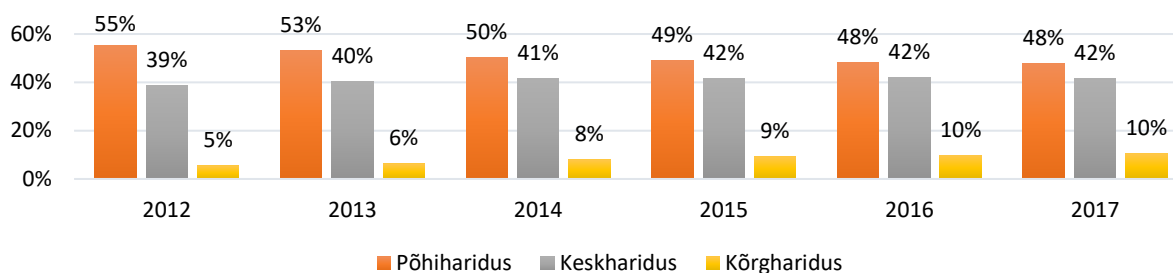
- Kas EHISes on enne õpilase sisseastumise kuupäeva üks või mitu tasemehariduse lõpetamist? Kui on, siis leitakse nendest kõrgeim.
- Kas EHISe õppimise failis on kooli poolt märgitud eelnev haridus? Kui on, siis juhul kui see on kõrgem kui EHISes olev, võetakse see kõrgeimaks haridustasemeks. Kui see on madalam, jääb EHISe haridus. Kui EHISes ei olnud lõpetamist enne sellele õppekavale sisseastumist, siis jäetakse kõrgeimaks hariduseks kooli poolt näidatud eelnev haridus. Selliselt saadakse õige haridus neile, kellel see on omandatud enne EHISe aega või välismaal.
- Vaadatakse õppekava, millele õpilane astus. Kui see eeldab põhiharidust või keskharidust, siis saab vajaduse korral korrigeerida EHISE või kooli kõrgeimat haridust ülespoole. Kui EHISes või kooli poolt ei olnud haridust märgitud, siis õppekava eelduse taset ei panda inimese kõrgeimaks hariduseks, sest see võib olla tegelikust tasemest madalam.

Haridus 2015., 2016., 2017. ja 2018. aastaks – vaadatakse EHISesse märgitud lõpetamiste põhjal, milline on inimese kõrgeim haridus vastava aasta 10. novembriks. Juhul kui see on madalam või selleks ajaks ei ole lõpetamist, siis jäetakse haridus samale tasemele, mis tal oli vastuvõtul.

Päris usaldusväärsed sellised andmed ei ole, sest osal inimestel ei ole EHISes andmeid omandatud haridustaseme kohta. Tegu on eeskätt vanemate, aga ka välismaal hariduse omandanud inimestega. Kooli poolt märgitav haridustase ei pruugi olla inimese kõrgeim haridus, vaid see, mis on eelduseks õppekavale astumisel.

Nende inimeste osakaal, kelle eelnevat haridust ei ole teada, on 1–2%. Need jäetakse järgnevast analüüsist välja. Nende hulgas võib olla ka neid, kelle haridustase on põhiharidusest madalam, aga kelle puhul kool on kasutanud tunnust „Ei oma haridust“.

Üldiselt on aga trendid õppijate varasema hariduse kohta hästi jälgitavad (joonis 11).

Joonis 11. Eelnev haridus 2012–2017 õppijatel

Allikas: EHIS

Tõuseb nende kutseõppes õppijate osakaal, kellel on varem juba omandatud kesk- või kõrgharidus. Langeb põhiharidusega õppijate osakaal. See on seotud õppijate keskmise vanuse tõusuga.

Tabel 7. Kesk- ja kõrgharidusega õppijate osakaalu muutus 2012. ja 2017. aastal

Õppeasutus	Kesk- ja kõrgharidusega inimeste osakaal			Keskmine vanus	
	2012	2017	Muutus	2012	2017
Valgamaa Kutseõppekeskus	14%	54%	40%	20	34
Eesti Merekool	35%	60%	25%	22	27
Kehtna Kutsehariduskeskus	33%	57%	24%	22	27
Järvamaa Kutsehariduskeskus	23%	46%	24%	21	28
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	46%	65%	19%	24	30
Kuressaare Ametikool	40%	58%	18%	23	29
Tallinna Kopli Ametikool	26%	43%	18%	23	29
Tallinna Ehituskool	30%	44%	14%	23	25
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	25%	39%	14%	21	25
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	89%	83%	-6%	39	40
Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	45%	39%	-6%	24	25
Tallinna Teeninduskool	42%	32%	-10%	20	20
Eesti	44%	52%	8%	23	25

Allikas: EHIS

Märkus: Rohelisel taustal parimate näitajatega koolid, hallil taustal kõige kehvemate näitajatega koolid.

Tabelist 7 selgub, et kõige enam on kesk- ja kõrgharidusega inimeste osakaal kasvanud Valgamaa Kutseõppekeskuses. Seda võib seletada keskmise vanuse kasvuga, mis on selles koolis tõusnud 20-lt 34-ni. Tallinna Teeninduskoolis, kus on kesk- ja kõrgharidusega õppijate osakaal kõige enam vähenenud, on keskmine vanus jäänud samaks.

Tabel 8. Katkestajate osakaal eelneva hariduse lõikes

Katkestajate osakaal	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Madalam	44%	43%	41%	33%	42%	53%
Põhiharidus	17%	18%	17%	17%	17%	18%
Keskharidus	23%	24%	23%	24%	24%	25%
Kõrgharidus	20%	21%	20%	19%	20%	22%
Eesti	20%	21%	20%	20%	20%	21%

Allikas: EHIS

Tabelist selgub, et keskharidusega õppijad katkestavad rohkem, põhiharidusega vähem. Kõige suurem on katkestajate osakaal küll madala haridustasemega õppijate seas, kuid selliste õppijate arv on väga väike. Samas on sellised õpilased kõige haavatavamad ning nende katkestamine on kõige kriitilisem.

Eelnevalt juba kesk- ja kõrghariduse omandanud kutseharidusse tulijaid on palju ning sellest analüüsist küll ei selgu, kuid sisseastujatelt oleks huvitav uurida, mis põhjusel nad kutseõppesse tulid.

Kas põhjuseks on:

- tasuta õppe võimalus;
- paindlikud õppevormid, sh töökohapõhine õpe;
- töös vajalike oskuste muutumine (uued oskused, mida tööturg vajab);
- kutsetunnistuse väärtustamine tööturul?

Madala haridustasemega õppijad

Nende inimeste osakaal, kelle haridus on kutseõppesse astudes olnud põhiharidusest madalam, on õppijate hulgas olnud väga väike ning viimastel aastatel on veelgi kahanenud (aastal 2012 oli see 132, 2017 aga 36 inimest). Võimalik, et neid õppijad on rohkem, sest need, kellele kool on märkinud hariduseks „Ei oma haridust“, ei ole loetud madala haridustasemega õppijate hulka, vaid on arvesse võetud kui teadmata haridusega isikud.

Madala haridustasemega õppijate katkestamise määr on kõige kõrgem – üle 40% neist katkestab. Madala haridustasemega inimesed on kõige enam õppinud abikoka, kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehituse ja puidupingitöölise õppekavadel.

Kõige enam on põhihariduseta inimesi olnud Tallinna Ehituskoolis. Kõik, kes neist on kooli katkestanud, on enamasti ka väljalangejad nii 2012. kui 2017. aastal. 2012. aasta 18 katkestajast on siiski kolm inimest jõudnud kuue aastaga põhihariduseni. Selles koolis on õppijate keskmine vanus väga kõrge. Seega võivad andmed olla ka eksitavad – EHISest ei tule veel andmeid ning kool on märkinud madalama hariduse kui inimesel tegelikult võiks olla. Teistes koolides on

madala haridustasemega inimeste arv väga väike. Neid oli rohkem Väike-Maarjas, aga see kool on tegevuse lõpetanud.

Põhiharidusega õppijad

Õppijate arv, kelle varasem kõrgeim haridus oli põhiharidus, on viimase kuue aasta jooksul kahanenud 55%-lt 48%-le, samas on tõusnud kesk- ja kõrgharidusega õppijate arv. Katkestamine on põhiharidusega õppijate grupis aga kõige väiksem (17–18%). Selles rühmas on enamik kutsekeskhariduse õppuritest.

Tabel 9. Õppijate jagunemine õppeliikide vahel nende hulgas, kelle varasem kõrgeim haridus oli põhiharidus

Õppeliik	2012				2017			
	Kokku	sh katkestajad	Katkestajate osakaal	Õppeliigi osakaal	Kokku	sh katkestajad	Katkestajate osakaal	Õppeliigi osakaal
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	208	77	37%	1%	552	180	33%	5%
Põhihariduse baasil kutseõpe	660	190	29%	5%	685	189	28%	5%
Kutsekeskharidus	14 041	2 339	17%	94%	10 710	1 751	16%	90%
Kokku	14 909	2 606	17%		11 947	2 120	18%	

Allikas: EHIS

Enamasti õpitakse kutsekeskhariduse õppekavadel (90% 2017. aastal), kasvanud on õppimine põhihariduse nõudeta õppekavadel ning veidi ka põhihariduse baasil kutseõppes. Väiksem on katkestajate osakaal kutsekeskhariduse õppijate hulgas (16% 2017. aastal), põhihariduse nõudeta õppekavadel on see aga üle 30%.

Koolidest paistab selles grupis silma Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli suur õppijate hulk (24 õpilast). Need on peaaegu kõik hooldustöötaja õppekaval õppijad, kellel keskmine vanus on 42 aastat. Kuna nendel ei olnud EHISes veel kõrgeimat haridust, siis kooli poolt sisestatud eelnev haridus võib tõenäoliselt olla madalam kui nende tegelik haridustase (on sisestatud õppima tulemiseks vajalik kõrgeim haridus).

Selle grupi kõige suurem katkestajate osakaal 2012. aastal oli Tallinna Kopli Ametikoolis. See on aga 2017. aastal 12% vähenenud. Samuti on vähenenud katkestamine Tallinna Ehituskoolis. Kõige enam on katkestamine 2017. aastal võrreldes 2012. aastaga tõusnud Kehtna Kutsehariduskeskuses ja Tartu Kunstikoolis.

Tabel 10. Suurima katkestajate osakaaluga koolid 2017. aastal (kus oli üle 10 õpilase, kellel kõrgeim haridus oli põhiharidus)

Õppeasutus	2012			2017		
	Õpilaste arv	Keskmine vanus	Katkestajate osakaal	Õpilaste arv	Keskmine vanus	Katkestajate osakaal
Hiumaa Ametikool	25	19	24%	12	30	25%
Tallinna Polütehnikum	728	18	23%	977	18	23%
Tallinna Tööstushariduskeskus	1 631	18	22%	1 206	17	23%
Kehtna Kutsehariduskeskus	327	18	11%	219	19	22%
Tallinna Kopli Ametikool	186	20	33%	125	21	22%
Tallinna Teeninduskool	645	18	25%	574	17	21%
Valgamaa Kutseõppekeskus	375	18	15%	249	22	21%

Allikas: EHIS

2018. aastaks on 67% selle grupi õppijatest omandanud kesk- või kõrghariduse. Katkestajatest on see õnnestunud ainult 16%. Kuna enamik selle grupi õpilastest omandas kutsekeskharidust, siis tuleb tõdeda, et katkestajatel enamasti jääbki keskharidus omandamata.

Tabel 11. Aastaks 2018 kõrgema haridustaseme omandanute osakaal

Õppeasutus	Mitte-katkestajad	Katkestajad	Kõik õppijad	Kõrgema haridustaseme omandanute erinevus katkestajate/ mittekatkestajate hulgas	Kõrghariduse omandanute osakaal (kõik õppijad)
Tallinna Balletikool	95%	100%	96%	5%	8%
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	97%	71%	93%	-26%	35%
Heino Elleri Muusikakool	92%	91%	91%	-1%	29%
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	93%	13%	82%	-81%	0%
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	89%	17%	81%	-72%	4%
Tartu Kunstikool	84%	0%	79%	-84%	8%
Räpina Aianduskool	87%	19%	77%	-68%	1%
Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	84%	9%	73%	-75%	1%
Valgamaa Kutseõppekeskus	67%	7%	58%	-60%	1%
Järvamaa Kutsehariduskeskus	65%	14%	56%	-51%	1%
Tallinna Kopli Ametikool	77%	11%	55%	-66%	0%
Eesti Merekoool	67%	21%	53%	-46%	2%
Hiumaa Ametikool	68%	0%	52%	-68%	4%
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	0%	0%	0%	0%	0%
Eesti	78%	16%	67%	-62%	1%

Allikas: EHIS

Märkus: Rohelisel taustal parimate näitajatega koolid, hallil taustal kõige kehvemate näitajatega koolid.

Kõige enam on kõrgema hariduse omandanud balleti- ja muusikakoolides. Suurematest tegutsevatest koolidest kõige suurem on katkestajate ja mittekatkestajate erinevus Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses, Kehtna Kutsehariduskeskuses, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakoolis, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis ning Viljandi Kutseõppekeskuses, kus erinevus on üle 70%. Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses oli katkestajaid 15%, kellest ainult 9% olid kuue aasta jooksul omandanud keskhariduse. Mitte-katkestajatest oli keskhariduseni jõudnud 84%.

Keskharidusega õppijad

Õppijate arv, kelle varasem kõrgeim haridus oli keskharidus, on viimase kuue aasta jooksul tõusnud 39%-lt 42%-le. Katkestamine on selles grupis väga kõrge, ligi 25%.

Tabel 12. Õppijate jagunemine õppeliikide vahel nende hulgas, kelle varasem kõrgeim haridus oli keskharidus

Õppeliik	2012			2017			Õppeliigi osakaalu muutus
	Õpilaste arv	Katkestajate osakaal	Õppeliigi osakaal	Õpilaste arv	Katkestajate osakaal	Õppeliigi osakaal	
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	76	22%	1%	453	23%	4%	4%
Kutseõpe põhihariduse baasil	348	18%	3%	5 848	24%	56%	53%
Kutse-keskharidusõpe	345	20%	3%	164	26%	2%	-2%
Kutseõpe keskhariduse baasil	9 691	23%	93%	3 937	28%	38%	-55%
Kokku	10 460	23%		10 402	25%		

Allikas: EHIS

Tabelis on hästi näha kutsehariduse uutele õppeliikidele üleminek alates 2014/15. õppeaastast. 2012. aastal õppis enamik keskhariduse baasil kutseõppes. Kuna paljud nendel õppeliikidel olnud õppekavad muudeti 4. taseme esmaõppekavadeks, mis standardi järgi keskharidust ei eelda, on üle 56% õppijatest 2017. aastal põhihariduse baasil kutseõppes. Tõsi, paljud koolid on osal sellistel õppekavadel kehtestanud sisseastumise tingimusena ikkagi keskhariduse olemasolu. Rohkem on õpilasi ka õppekavadel, mis ei eelda põhihariduse olemasolu. See muutus võib olla tingitud uutest lühikestest õppekavadest, mis on tööturule suunatud. Näiteks 63 õpilast on puhastusteenindaja ja 49 pottsepp-selli erialal. Õppeliikide vahel suuri erinevusi katkestajate osakaalus ei ole.

Päris palju on keskharidusega inimesi, kes õpivad kutsekeskhariduse erialadel. Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses õpib neist 49, kellest omakorda 14 on lõpetanud gümnaasiumi. 12 õpivad kokaks ja 10 pagariks. Neid õppekavasid pakutakse selles koolis ainult kutsekeskhariduse tasemel.

Keskharidusega õppijate grupi kõige suurem katkestajate osakaal 2012. aastal oli Hiiumaa Ametikoolis. Aastaks 2016 oli see langenud 20%-le ja 2017 12%-le. Nagu põhiharidusega õppijate puhul, oli ka selles grupis 2012. aastal palju katkestajaid Tallinna Kopli Ametikoolis ning see on kahanenud, samas on tõusnud keskmine vanus, mis 2017. aastal oli selles koolis keskharidusega inimeste hulgas juba 41 aastat. Väga kõrge on olnud ja on jätkuvalt katkestamine Tallinna Lasnamäe Mehaanikakoolis, Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis ja Tallinna Tööstushariduskeskuses, neist viimases on katkestamine kasvanud. Viljandi Kutseõppekeskuses, kus 2012. aastal oli katkestamine 11%, oli see 2017. aastal 40%.

2012. aastal õppijatest on kuus aastat hiljem kõrghariduse omandanud 9%. Nagu ikka, on ka siin paremad tulemused muusika- ja kunstikoolides, aga ka neis koolides, kus on ühendatud kutse- ja kõrgharidus, näiteks Tallinna Majanduskool, kus 2012. aasta 607 õppijast 181 oli kuue aasta pärast omandanud kõrghariduse, neist 143 samast koolist. Praegu selles koolis enam kõrghariduse tasemel õpet ei toimu. Kokku oli 2018/19. õppeaastal viis õppeasutust, kus sai õppida nii kutse- kui kõrghariduse tasemel.

Kõrgharidusega õppijad

Sarnaselt õppijatega, kelle varasem kõrgeim omandatud haridustase oli keskharidus, on ka selles grupis viimase kuue aasta jooksul õppijate osakaal tõusnud – siin 5%-lt 10%-le. Katkestamine on samuti kõrge – ligi 22%. Tõusnud on ka keskmine vanus, mis aastal 2017 oli keskmiselt 36 aastat.

Kutsekeskhariduse õppekavadel on õppinud ka kõrgharidusega inimesi. 2012. aastal oli kõrgharidusega 12 õppijat. Kuuel isikul oli bakalaureusekraad, kuuel aga magistrikraad. Kuus õppis Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses ja viis Tartu Kunstikoolis kujundusgraafika õppekaval. 2018. aastal oli 13 sellist õppijat, neist neli Tallinna Kopli Ametikoolis. Õppekavad, millel õpiti, olid tarkvaraarendaja, kokk, tisler ja puukäsitöö. Nii kesk- kui ka kõrgharidusega inimestele ei peaks kutsekeskhariduse õppekavad vajalikud olema. Ehk peaks siin koolidega arutama, kas oleks võimalik õpetada 4. taseme õppekavadel. Samas ei ole paari õppija pärast mõistlik luua eraldi õppekava.

Kõige enam kõrgharidusega õppijad oli 2012. ja 2017. aastal Eesti Massaaži- ja Teraapiakoolis, Hiiumaa Ametikoolis, Luua Metsanduskoolis, Räpina Aianduskoolis ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis ning Tallinna Majanduskoolis. Väga suur katkestajate osakaal oli 2017. aastal aga Võrumaa Kutsehariduskeskuses (51%), Tallinna Lasnamäe Mehaanikakoolis ja Tallinna Tööstushariduskeskuses.

Haridustaseme muutus

Vaatame 2012. aasta õppijaid 2018. aastal – kui paljude haridustase on tõusnud?

Tabel 13. Haridustaseme muutus. 2012. aastal õppijatest aastaks 2018 kesk- või kõrghariduse omandanute osakaal

Õppeasutus	Mitte-katkestajad	Katkestajad	Kõik õpilased		Erinevus
	Kesk- ja kõrg-haridusega inimeste osakaalu muutus	Kesk- ja kõrg-haridusega inimeste osakaalu muutus	Kesk- ja kõrg-haridusega inimeste osakaalu muutus	Kõrg-haridusega inimeste osakaalu muutus	Kesk- ja kõrg-haridusega inimeste osakaalu muutuse erinevus
Tallinna Balletikool	88%	100%	88%	8%	13%
Rakvere Ametikool	73%	12%	62%	2%	-61%
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	68%	9%	60%	1%	-59%
Heino Elleri Muusikakool	54%	56%	54%	34%	2%
Valgamaa Kutseõppekeskus	57%	6%	50%	1%	-51%
Kehtna Kutsehariduskeskus	54%	5%	48%	2%	-49%
Võrumaa Kutsehariduskeskus	53%	20%	47%	4%	-32%
Viljandi Kutseõppekeskus	53%	5%	47%	1%	-48%
Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool	59%	5%	47%	1%	-54%
Tartu Kunstikool	53%	0%	45%	10%	-53%
Eesti	44%	8%	37%	4%	-36%

Allikas: EHIS

Tabelis 13 on näidatud õppeasutused, mille õpilaste haridustase oli kõige enam tõusnud. Aastal 2018/19 tegutsevate koolide lõpetanutele on kesk- või kõrghariduse omandanud kõige enam Tallinna Balletikooli lõpetanud. Rakvere Ametikoolis õppinud varem keskharidusega inimestest 62% on saanud kesk- või kõrghariduse. Üle 50% on selliseid õpilasi ka Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis, Heino Elleri Muusikakoolis ja Valgamaa Kutseõppekeskuses.

Kõrghariduse on omandanud 34% Heino Elleri Muusikakooli lõpetanutele ja 30% G. Otsa nim Tallinna Muusikakooli lõpetanutele. Üle 20% on kõrghariduse saanud Tallinna Majanduskooli varem kõrgharidusega inimestest.

Tabel 14. Kõrghariduse omandamine

Õppeasutus, kus õppis 2012. aastal	Kõrghariduse lõpetamise õppeasutus	Kokku kõrghariduse omandanuid 2012–2018	Sh samas koolis	Samas koolis lõpetanute osakaal
Lääne-Viru Rakenduskõrgkool	Lääne-Viru Rakenduskõrgkool	93	84	90%
Tallinna Majanduskool	Tallinna Majanduskool	181	143	79%
Eesti Hotelli- ja Turismikõrgkool	Eesti Hotelli- ja Turismikõrgkool	35	24	69%
Sisekaitseakadeemia	Sisekaitseakadeemia	22	13	59%
Eesti Merekoool	Tallinna Tehnikaülikool	9	5	56%
Kaitseväge Akadeemia	Kaitseväge Akadeemia	2	1	50%
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	12	5	42%
Tartu Tervishoiu Kõrgkool	Tartu Tervishoiu Kõrgkool	16	4	25%
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	66	41	62%
Heino Elleri Muusikakool	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	47	21	45%

Allikas: EHIS

Kaheksa õppeasutust on olnud sellised, kus on olnud nii kutse- kui kõrgharidustaseme õpe. Enamik nendes koolides õppinutest omandavad ka kõrghariduse samas koolis (neid võiks siis nimetada „torukoolideks“). 2019/20. õppeaastaks on selliseid koole jäänud järele ainult viis (tervishoiu- ja kaitsekoolid, lisandunud on Lennuakadeemia).

Muusikakoolides õppinud jätkavad kõrghariduse tasemel enamasti Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Heino Elleri Muusikakoolis õppinutest on siiski 38% saanud kõrghariduse hoopis TÜs.

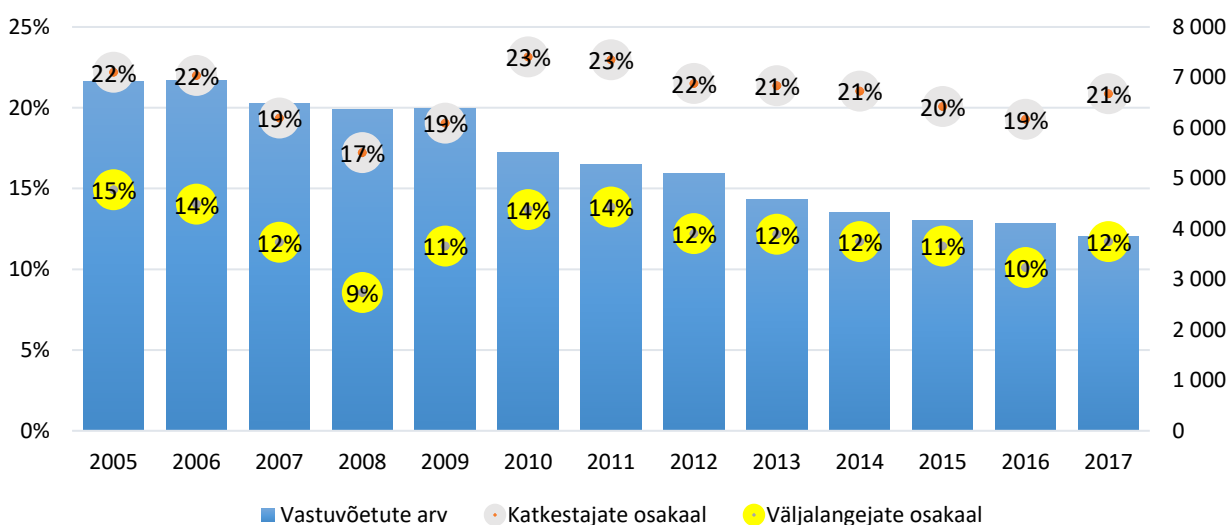
Katkestajad jõuavad kõrgema haridustasemeni palju väiksema tõenäosusega. Näiteks Väike-Maarja Õppekeskuse madala haridusega õppijatest on kuue aasta pärast keskhariduseni jõudnud 85%, katkestajatest ainult 6%. Tallinna Lasnamäe Mehaanikakoolis on need osakaalud 59% ja 5%, Rakvere Ametikoolis 73% ja 12%. Võib öelda, et kooli poolelijättnud inimene jääbki madala haridusega. Neid, kes 1–2 aasta pärast õpinguid jätkavad ja need edukalt lõpetavad, on väga vähe.

Kutsekeskhariduse õppekavadele vastuvõetud

Erilist tähelepanu väärib kutsekeskharidusõpe, sest nende õppekavade lõpetanud peaks olema tööturul hinnatud. Samas ei tohiks selle tee valijad olla kehvemas olukorras üldkeskhariduses jätkanutest. Tulemusnäitajana on välja töötatud indikaator „Väljalangevus kutsekeskhariduses 1. aastal, %“. Kui kutsekeskharidusse astunu leiab, et õpitav eriala või kool ei ole päris õige, kuid on (kooli abiga) leidnud mingi teise õppimisvõimaluse, võib loota, et tema haridustee ei katke, vaid mingi aja pärast on ta siiski omandanud ka kutsekeskhariduse või vähemalt mõne kutseõppe eriala.

Ülevaates on Eesti keskmise arvutamisel arvestatud 29 õppeasutusega, aga täpsemalt ei vaadelda Hiiumaa Ametikooli, Informaatika ja Arvutustehnika Kooli ning Väike-Maarja Õppekeskust, kus 2018/19 õa enam kutsekeskharidust ei antud.

Sarnaselt kogu kutseharidusega on ka kutsekeskharidusse vastuvõetute arv viimastel aastatel kahanenud. Kõige madalam katkestajate ja väljalangejate osakaal oli aastal 2008, seejärel mõnel aastal need osakaalud tõusid, ent alates 2012. aastast on katkestamine ja väljalangemine kahanenud. Paraku on 2017. aastal katkestamine jälle tõusnud, samal ajal kui vastuvõetute arv on jätkuvalt kahanenud.

Joonis 12. Kutsekeskhariduse õpilaste arv, katkestajate ja väljalangejate osakaal 2005–2017

Allikas: EHIS

Muret teeb Tallinna Tööstushariduskeskus, kus kutsekeskhariduses õppijate osakaal on väga kõrge ja väljalangevus suur. Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis on väljalangejate arv kõik viis aastat tõusnud. Järvamaa Kutsehariduskeskus on suutnud väljalangemist vähendada nii kutsekeskhariduse 1. aastal kui ka kutsehariduses kokku, kus viimasel kolmel aastal on nii katkestajate kui ka väljalangejate osakaal tublisti langenud. Valgamaa Kutseõppekeskuses oli 2017. aastal järsk väljalangejate osakaalu tõus, mille põhjuseid ei saa andmetest välja lugeda.

Tabel 15. Kõige suurema ja väiksema väljalangejate osakaaluga õppeasutused ja Eesti keskmine

Õppeasutus	Katkestajate osakaal	Väljalangejate osakaal				Põhikooli keskmine hinne 2017
	5 aastat	5 aastat	2015	2016	2017	
Tallinna Kopli Ametikool	30%	20%	23%	17%	20%	3,6
Valgamaa Kutseõppekeskus	27%	18%	19%	15%	28%	3,5
Tallinna Ehituskool	28%	15%	17%	9%	14%	3,6
Järvamaa Kutsehariduskeskus	23%	15%	16%	11%	9%	3,7
Tallinna Tööstushariduskeskus	30%	14%	14%	13%	16%	3,6
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	20%	13%	13%	14%	17%	3,9
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	16%	7%	6%	6%	6%	3,7
Tallinna Polütehnikum	17%	5%	4%	4%	4%	3,8
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	18%	4%	0%	4%	0%	4,4
Heino Elleri Muusikakool	7%	1%	0%	5%	0%	4,3
Tallinna Balletikool	13%	0%	0%	0%	0%	4,4
Kokku	21%	11%	11%	10%	12%	3,7

Allikas: EHIS

Märkus: Rohelisel taustal parimate näitajatega koolid, hallil taustal kõige kehvemate näitajatega koolid.

Hea näide on Tallinna Polütehnikum, kus on üsna palju kutsekeskhariduses õppijad (üle poole kõikidest 2017. aasta vastuvõetutest), väljalangevus on väga madal ja kahaneb. Katkestamine on seal siiski kõrge. 46-st selle kooli katkestajast õppis 28 edasi üldhariduskoolides ja 18 mõnes teises kutsekoolis. Madal ja kahanev väljalangevus on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Räpina Aianduskoolis oli 2017. aastal suur väljalangejate osakaal, aga seal on väga vähe kutsekeskhariduses õppijad ja paari õpilase katkestamine muudab oluliselt osakaalu.

Üldiselt on suure väljalangejate osakaaluga koolides õppijate põhikooli keskmine hinne olnud keskmisest madalam.

Naisi on kutsekeskharidusse vastuvõetutest viie aasta jooksul olnud 33%. Olulist erinevust nende katkestamises ja väljalangemises võrreldes meestega ei ole.

Väiksem väljalangejate osakaal on kunstide õppesuunas (tabel 16), kus on kunsti- ja muusikakoolide õpilased, kelle põhikooli keskmine hinne oli üle 4. Ärinduses ja halduses katkestab iga kolmas. Samas on seal väga vähe vastuvõetuid. 2017. aastal oli vastuvõetuid kolmes koolis kahel õppekaval: bürootöö ja müüja-klienditeenindaja. Kaheksa isikut jätkas õpinguid, neist neli üld- ja kolm kutsehariduses.

Tabel 16. Katkestamine ja väljalangemine õppesuundade lõikes

Õppesuund	Õpilaste arv kokku 5 aasta jooksul	5 aasta katkestajate osakaal	5 aasta väljalangejate osakaal
041 Ärindus ja haldus	413	33%	16%
073 Arhitektuur ja ehitus	2 976	22%	16%
071 Tehnikaalad	5 915	21%	12%
072 Tootmine ja töötlemine	2 051	21%	12%
101 Isikuteenindus	3 878	20%	11%
081 Põllumajandus	680	16%	10%
104 Transporditeenused	1 206	19%	10%
082 Metsandus	169	15%	9%
061 Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad	2 620	17%	8%
021 Kunstid	1 122	19%	7%

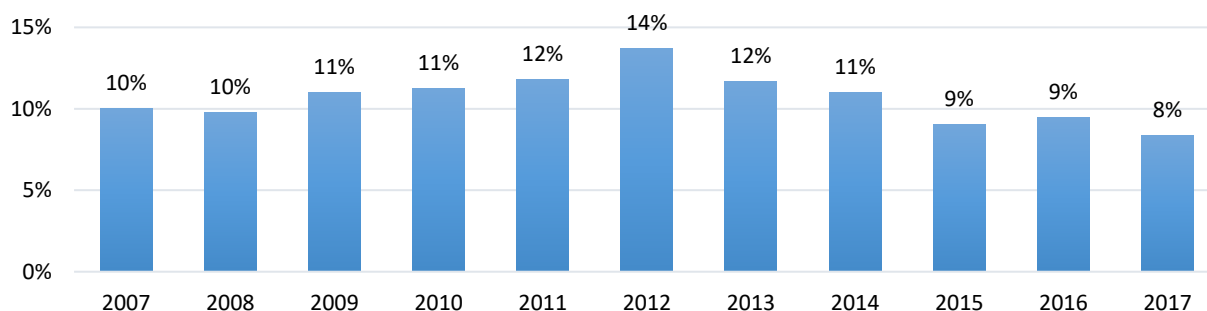
Allikas: EHIS

Muret tekitab arhitektuuri ja ehituse õppesuuna suur väljalangejate arv, sest seal on kutsekeskhariduse õpilaste osakaal ja ka absoluutarv väga suur. IKTs ja kunstides on küll suur katkestajate osakaal, aga väga paljud neist õpivad edasi. IKTs on väljalangevus varem olnud ligi 10%, seega on seal viimastel aastatel siiski suudetud õpilasi tõhusamalt haridussüsteemis hoida.

Üldkeskhariduse katkestajad kutsekeskhariduses

Järgnevalt uuritakse, kui palju tuleb kutsekeskharidusse üldkeskhariduse katkestanuid ja milline on nende õppimine võrreldes teistega. Vaatame ainult neid vastuvõetuid, kellel eelnevalt ei olnud keskharidust.

Aastatel 2007–2017 on nende osakaal, kes jõudsid kutsekeskharidusse üldhariduse katkestamise järel, tõusnud 14%-ni 2012. aastal, kuid on viimastel aastatel pidevalt langenud, olles vaid 8% 2017. aasta vastuvõetutest.

Joonis 13. Üldkeskhariduse katkestajate jätkamine kutsekeskhariduses 2007–2017

Allikas: EHIS

Uurides täpsemalt aastaid 2007, 2012 ja 2017 selgub, et naisi jõuab üldkeskhariduse katkestamise järel kutseõppesse 4–5% enam kui mehi.

Kui vaadata, kas üldkeskhariduse katkestajad katkestavad rohkem ka kutseõppes, siis 2007. aastal see nii ei olnud. Küll aga oli nii 2012. kui ka 2017. aastal ligi 5% enam katkestajaid nende hulgas, kes olid varem juba katkestanud üldkeskhariduse. Seega võib öelda, et kord juba katkestanud õppur katkestab veidi suurema tõenäosusega ka edasised õpingud.

Suurematest koolidest on suur üldkeskhariduse katkestajate osakaal Tallinna Teeninduskoolis, Järvamaal ja Tallinna Tööstushariduskeskuses, aga ka Tartu Kutsehariduskeskuses. Tallinna Teeninduskoolis oli katkestajate osakaal 2017. aastal 35%, sh 56% nendest, kes tulid üldkeskharidusest. Tallinna Tööstushariduskeskuses on katkestamine samuti väga kõrge (30% 2017. aastal), aga nii suurt erinevust üldkeskharidusest tulijate ja teiste vastuvõetute vahel ei ole.

Õppesuundadest on kõige suurem üldkeskharidusest tulnute osakaal transporditeenuste ning ärimise ja halduse õppesuunas.

Keskhariduse omandamine

Et selgitada, kui paljud kutsekeskharidusse astunud jõuavad keskhariduseni, tuleb vaadata ainult neid, kellel eelnevalt keskharidust ei olnud. Enamikul vastuvõetutest peaks varasem kõrgeim haridus olema põhiharidus. Kuna oleme lisaks EHISes olevatele andmetele lähtunud ka kooli poolt märgitud andmetest, siis on aastatel 2012–2017 kutsekeskharidusse tulnute hulgas olnud 523 keskharidusega ja 23 kõrgharidusega isikut. Ka kõrgharidusega inimesed võivad kutsekeskhariduse õppekaval õppida, kuid need peaksid siiski olema erandid. Pigem võib siin ikkagi olla tegemist sellega, et kool on eelneva hariduse märkinud valesti. Neid isikud selles analüüsi osas ei vaadelda.

Tabel 17. 2018. aastaks üldkeskhariduse omandanute osakaal 2007. ja 2012. aasta vastuvõetutest, kellel ei olnud sisseastumise hetkel keskharidust

Õppeasutus	2007 vastuvõetud			2012 vastuvõetud
	Kõikidest vastuvõetutest	Üldkeskhariduse katkestanutest	Üldkeskhariduse mitte-katkestanutest	Kõikidest vastuvõetutest
Tallinna Balletikool	100%		100%	86%
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	87%		87%	
Kehtna Kutsehariduskeskus	85%	100%	83%	62%
Tartu Kunstikool	84%	88%	83%	56%
Heino Elleri Muusikakool	78%	0%	83%	91%
Räpina Aianduskool	78%	100%	76%	53%
Rakvere Ametikool	77%	81%	77%	55%
Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool	75%	67%	75%	59%
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	74%	100%	74%	72%
Kuressaare Ametikool	57%	55%	57%	58%
Luuu Metsanduskool	56%	100%	51%	75%
Võrumaa Kutsehariduskeskus	55%	60%	54%	71%
Tallinna Kopli Ametikool	43%	50%	43%	52%
Kokku	69%	75%	68%	59%

Allikas: EHIS

Märkus: Rohelisel taustal parimate näitajatega koolid, hallil taustal kõige kehvemate näitajatega koolid.

On arusaadav, et balleti-, kunsti- ja muusikakoolide õpilased omandavad enamasti keskhariduse. Väga head tööd on teinud ka Kehtna Kutsehariduskeskus, kus 142-st 2007. aastal vastuvõetust olid 2018. aastaks keskhariduse omandanud 120. 2012. aasta vastuvõetutest üle 70% jõudis kutsekeskhariduseni ka Luual Metsanduskoolis ja Võrumaa Kutsehariduskeskuses. Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis on keskhariduse omandanute osakaal olnud üle 70% nii 2007 kui 2012. aasta vastuvõetutel. Selle kooli vastuvõetute põhikooli keskmine hinne on 3,9. Võib spekuloida, kas põhjuseks on, et lähistel ei ole head gümnaasiumi.

Neist, kes jõudsid 2007. aastal kutsekeskharidusse pärast üldkeskhariduse katkestamist, on keskhariduse omandanud enamad kui nendest, kes tulid kutsekeskharidusse otse. 2012. aasta vastuvõetute puhul sellist erinevust aga märgata ei ole. Tõenäoliselt peitub 2007. aasta tulemuste põhjus liiga väikeses andmekogumis. Siiski võib öelda, et üldkeskhariduse katkestajad, kes jõuavad kutseharidusse, teevad õige otsuse, sest omandavad keskhariduse.

Katkestajate jätkamine

Selgub, et ligi 20% ühe õppeasutuse katkestajatest õpib edasi mõnes teises koolis. Ligi 25% jätkab õpinguid üldhariduses.

Tabel 18. Aastatel 2013–2017 kutsekeskharidusse vastuvõetute jätkamine samal aastal

Aasta	Vastuvõetuid	Katkestajaid	Väljalangejaid	Katkestajate osakaal	Katkestajate jätkamine		
					Kutsehariduses	Üldhariduses	Ei jätkka
2013	4 580	978	557	21%	18%	25%	57%
2014	4 320	908	506	21%	18%	26%	56%
2015	4 167	836	476	20%	19%	24%	57%
2016	4 108	792	415	19%	22%	25%	52%
2017	3 855	804	451	21%	18%	25%	56%

Allikas: EHIS

Märkus: Jätkamiseks loetakse nii õppimist järgmise aasta 10. novembrist kui ka lõpetamist enne seda kuupäeva. Neid, kes õppisid edasi samas koolis, kuhu astusid, ei ole katkestajateks loetud.

Kõige enam jätkajaid on balleti- ja muusikakoolides, aga ka Tallinna Polütehnikumi katkestajatest pea kolmveerand jätkas tasemehariduses. Seevastu Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses ja Vana-Vigalas on mittejätkajate osakaal väga kõrge.

Tabel 19. Aastatel 2013–2017 vastuvõetute jätkamine õppeasutuste lõikes

Õppeasutus	Vastuvõetuid	Katkestajaid	Katkestajate osakaal	Katkestajate jätkamine		
				Kutsehariduses	Üldhariduses	Ei jätkka
Tallinna Balletikool	46	6	13%	33%	67%	0%
Heino Elleri Muusikakool	101	7	7%	0%	86%	14%
G. Otsa nim Tallinna Muusikakool	117	21	18%	10%	67%	24%
Tallinna Polütehnikum	1507	263	17%	33%	40%	27%
Eesti Merekool	156	45	29%	36%	22%	42%
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	440	70	16%	39%	19%	43%
Rakvere Ametikool	1047	188	18%	14%	20%	66%
Haapsalu Kutsehariduskeskus	586	114	19%	15%	18%	67%
Tallinna Kopli Ametikool	237	70	30%	14%	19%	67%
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool	304	61	20%	21%	11%	67%
Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	2809	437	16%	6%	22%	72%

Allikas: EHIS

Märkus: Rohelisel taustal parimate näitajatega koolid, hallil taustal kõige kehvemate näitajatega koolid.

Kõige kõrgem kutsehariduses jätkajate osakaal on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis, Eesti Merekoolis, Tallinna Balletikoolis ja Tallinna Polütehnikumis. Kõige rohkem minnakse edasi üldharidusse muusika- ja balletikoolidest, Tallinna Polütehnikumist ja Kuressaare Ametikoolist.

Viie aasta jooksul 827-st kutsehariduses jätkajast õppis 124 edasi Tallinna Tööstushariduskeskuses, neist 33 olid katkestanud Tallinna Polütehnikumi, 98 õppis edasi Tallinna Lasnamäe Mehaanikakoolis, kellest üle pooled olid õppinud Tallinna Tööstushariduskeskuses. 62 katkestanut õppis edasi Tallinna Teeninduskoolis. 57-st Tartu Kutsehariduskeskuses edasiõppinust üheksa olid katkestanud Viljandi Kutseõppekeskuse.

Enamik, 765 õpib edasi kutsekeskhariduse õppekavadel.

Kasutatud kirjandus

Haaristo, H.-S., Kirss, L. (2018). Eesti kutseõppeasutuste tugisüsteemide analüüs: olukorra kaardistus, võimalused ja väljakutsed tugisüsteemi rakendamisel katkestamise ennetusmeetmena. Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis.

https://www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/kutsetugi_raport.pdf

Valk, A. (2016). Madala haridustasemega noored. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.

https://www.hm.ee/sites/default/files/haridusmin_madala_haridustasemega_noorte_osakaal.pdf

Lisad

Lisa 1. Katkestamise põhjused

Katkestamise põhjus	Katkestamise põhjus EHISes
Ei tule õppega toime	Edasijõudmatus - muud põhjused
	Edasijõudmatus - osakoormuse nõude mittetäitmine
	Õppe lõpukuupäeva möödumine
	Õppevõlgnevuse tõttu/eksmatrikuleerimine
	Õppevõlgnevused
Elukohavahetus	Omal soovil - riigisisene elukohavahetus
	Riigisisene elukohavahetus
Eriala sobimatus	Omal soovil - eriala sobimatus
Muud põhjused	Muudel põhjustel
	Omal soovil - muud põhjused
Muud üksikud põhjused	Ebaväärikas käitumine
	Ei sooritanud kutseeksamit
	Kinnipidamisasutusest vabanemine (vanglaõppes)
	Läbis lühikese õppekava kinnipidamisasutuses
	Omal soovil - perekondlikud põhjused
	Õppeasutuse ümberkorraldamine või reorganiseerimine
	Õppemaksu/õppeteenustasu mittetasumise tõttu
	Õppeteenustasu tähtajaks tasumata jätmine
Tervislikud põhjused	Omal soovil - tervislikud põhjused
	Tervislikud põhjused
Tööle asumine või majanduslikud põhjused	Halb majanduslik olukord (toimetulek)
	Omal soovil - majanduslikud põhjused
	Omal soovil - tööga seotud põhjused
	Tööle asumise tõttu
Õpingutele mitteilmumine	Õpingute mittealustamine
	Õppetööle mitteilmumine